

Begroting en meerjarenraming

Maastricht, september '26

Inleiding

In dit deel geven we uitleg over onze begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030. We besteden extra aandacht aan de volgende onderwerpen:

- Specificaties van de begroting 2027 meerjarenraming 2028-2030 per programma, doelstellingen en beleidsproducten.
- Het verwachte financiële resultaat voor de periode 2027-2030.
- Middelen voor nieuw beleid en de inzet van de reserves per programma.
- De invloed van de Najaarsrapportage 2026 op de begroting van 2027 en de daaropvolgende jaren.
- Een overzicht van de inkomsten en uitgaven in 2027, verdeeld over verschillende categorieën.

Meerjarig overzicht van baten en lasten

In onderstaande tabel hieronder staat een uitgebreid en totaal overzicht van de begroting voor 2027. Dit overzicht is ingedeeld in drie niveaus: programma- doelstelling - product. Naast de begroting voor 2027 zijn de volgende gegevens hieronder weergegeven:

- de raming voor de jaren 2028-2030, die hoort bij de begroting 2027;
- vergelijkende cijfers uit de Jaarstukken 2025 (PS 19 juni 2026);
- gewijzigde begroting 2026 tot en met Najaarsrapportage 2026 (PS 6 november 2026).

De verschillen tussen de jaarcijfers worden toegelicht onder de tabel.

Het overzicht geeft per programma de volgende punten weer, in deze volgorde:

- lasten: de uitgaven en de toebedeelde kosten;
- baten: de inkomsten en opbrengsten;
- saldo (verschil) tussen baten en lasten;
- toevoegingen aan de eigen reserves;
- onttrekking uit de eigen reserves;
- saldo mutatie reserves: verschil tussen onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves;
- begrotingsresultaat: de som van het verschil tussen baten en lasten en het saldo van de mutaties in de reserves.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Lasten						
1 Perspectief voor het landelijk gebied						
1.1 Natuur en landschap						
1.1.1 Natuur, biodiversiteit en fauna	34.987	59.578	46.027	47.103	37.457	36.723

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1.1.2 Limburgs programma Landelijk Gebied	40.967	84.376	37.113	17.282	14.901	12.645
1.1.3 Landschap	2.137	4.425	5.491	2.991	3.343	2.615
Totaal 1.1 Natuur en landschap	78.091	148.380	88.631	67.375	55.701	51.982
1.2 Land- en tuinbouw						
1.2.1 Land- en tuinbouw	0	0	0	0	0	0
Totaal 1.2 Land- en tuinbouw	0	0	0	0	0	0
1.3 Water						
1.3.1 Waterbeheer en waterkwaliteit regionaal systeem	17.075	13.785	16.644	3.467	3.483	3.482
1.3.2 Waterveiligheid Maas	3.263	4.784	9.811	1.638	1.614	1.614
1.3.3 Bodemvitalisering	503	560	495	107	105	105
1.3.4 Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL)	0	15.572	1.533	1.305	1.342	1.279
Totaal 1.3 Water	20.841	34.700	28.484	6.517	6.544	6.480
Totaal 1 Perspectief voor het landelijk gebied	98.932	183.080	117.114	73.892	62.245	58.462
2 Samen leven en bestaanszekerheid						
2.1 Sociale agenda						
2.1.1 Sociale agenda	12.793	15.364	12.712	11.027	11.005	11.005
Totaal 2.1 Sociale agenda	12.793	15.364	12.712	11.027	11.005	11.005
2.2 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen						
2.2.1 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen	1.886	7.474	9.016	482	473	473
Totaal 2.2 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen	1.886	7.474	9.016	482	473	473
2.3 Sport en bewegen						
2.3.1 Sport en bewegen	3.560	5.657	5.259	4.862	4.851	4.851
Totaal 2.3 Sport en bewegen	3.560	5.657	5.259	4.862	4.851	4.851

Begroting en meerjarenraming

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal 2 Samen leven en bestaanszekerheid	18.239	28.495	26.987	16.372	16.330	16.328
3 Werken aan de toekomstige economie						
3.1 Vestigingsklimaat van morgen						
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	4.418	6.482	4.696	2.329	2.298	2.198
3.1.3 Maastricht Aachen Airport	30.964	18.503	14.957	8.121	7.554	6.249
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	35.383	24.985	19.653	10.450	9.852	8.447
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven						
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	14.931	22.436	13.317	7.312	7.272	6.766
3.2.2 Brightlands	5.527	9.029	5.707	5.458	5.185	1.921
3.2.3 Einstein Telescope	0	0	5.269	1.545	898	448
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	20.458	31.465	24.294	14.315	13.355	9.135
3.3 Een gezonde arbeidsmarkt						
3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt	3.610	7.658	2.694	1.762	1.747	1.746
Totaal 3.3 Een gezonde arbeidsmarkt	3.610	7.658	2.694	1.762	1.747	1.746
3.4 Verduurzaming en circulaire economie						
3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie	3.900	5.869	2.360	1.119	990	978
Totaal 3.4 Verduurzaming en circulaire economie	3.900	5.869	2.360	1.119	990	978
3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg						
3.5.1 Gezonde toekomst voor de land-	6.210	8.795	7.081	2.201	2.306	2.298

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
en tuinbouw in Limburg						
Totaal 3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	6.210	8.795	7.081	2.201	2.306	2.298
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	69.560	78.772	56.082	29.847	28.250	22.604
4 Nieuwe energie en leefmilieu						
4.1 Nieuwe energie						
4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	34.781	9.720	9.878	5.286	2.405	2.125
4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.	1.853	11.360	2.315	1.254	1.230	1.229
Totaal 4.1 Nieuwe energie	36.634	21.080	12.193	6.540	3.635	3.354
4.2 Gezond en veilig leefmilieu						
4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu	6.392	2.257	1.976	1.496	1.452	1.441
4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	19.123	24.350	23.813	23.954	23.675	23.678
Totaal 4.2 Gezond en veilig leefmilieu	25.515	26.607	25.789	25.450	25.126	25.119
Totaal 4 Nieuwe energie en leefmilieu	62.149	47.687	37.982	31.990	28.762	28.474
5 Leefbare steden en dorpen						
5.1 Leefbare steden en dorpen						
5.1.1 Leefbare steden en dorpen	9.086	30.548	8.897	2.607	2.556	2.555
5.1.2 Toekomstbestendige woonruimte	5.410	8.209	3.998	2.025	1.988	1.987
5.1.3 Kwaliteit met minder ruimte	6.679	8.534	5.260	5.009	4.932	4.930

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
5.1.4 Bodem en ondergrond	4.915	4.957	6.004	3.517	3.505	3.505
Totaal 5.1 Leefbare steden en dorpen	26.090	52.248	24.158	13.159	12.982	12.977
Totaal 5 Leefbare steden en dorpen	26.090	52.248	24.158	13.159	12.982	12.977
6 Cultuur en erfgoed voor iedereen						
6.1 Cultuur						
6.1.1 Cultuur	37.213	42.119	43.248	39.263	36.875	36.201
Totaal 6.1 Cultuur	37.213	42.119	43.248	39.263	36.875	36.201
6.2 Erfgoed						
6.2.1 Erfgoed, monumenten en archeologie	12.724	21.797	18.929	9.142	8.269	8.168
Totaal 6.2 Erfgoed	12.724	21.797	18.929	9.142	8.269	8.168
Totaal 6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	49.937	63.916	62.176	48.405	45.144	44.369
7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg						
7.1 Mobiliteit en bereikbaarheid						
7.1.1 Mobiliteitsvisie en uitvoeringsprogramma	11.455	13.037	18.793	8.291	9.385	4.792
Totaal 7.1 Mobiliteit en bereikbaarheid	11.455	13.037	18.793	8.291	9.385	4.792
7.2 Openbaar vervoer en wegbeheer						
7.2.1 Infrastructuur	63.038	64.344	65.624	68.486	71.145	73.670
7.2.2 Openbaar vervoer	164.966	110.029	116.159	104.847	104.822	104.821
Totaal 7.2 Openbaar vervoer en wegbeheer	228.004	174.372	181.783	173.333	175.967	178.491
7.3 Limburg nationaal en internationaal verbonden						
7.3.1 Limburg nationaal en internationaal verbonden	4.835	9.302	13.952	15.216	7.061	7.061
Totaal 7.3 Limburg nationaal en internationaal verbonden	4.835	9.302	13.952	15.216	7.061	7.061

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal 7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg	244.293	196.712	214.527	196.840	192.413	190.344
8 Provincie midden in de samenleving						
8.1 Regiodeals						
8.1.1 Regiodeals	6.548	42.272	1.362	1.518	248	248
Totaal 8.1 Regiodeals	6.548	42.272	1.362	1.518	248	248
8.2 Betrouwbare en integere overheid						
8.2.1 Bestuurlijke verhoudingen	15.836	16.615	17.453	15.128	15.082	15.081
8.2.2 Grensoverschrijdende samenwerking	621	730	752	760	751	750
8.2.3 Coördinatie internationalisering en Euregio Maas-Rijn	2.035	2.730	2.542	2.612	2.524	2.203
8.2.4 Externe relaties en Public Affairs	2.506	4.973	3.219	1.354	1.337	1.336
8.2.5 Rijkstaken CdK en Weerbare Overheid	3.493	4.318	3.024	3.055	3.019	2.833
Totaal 8.2 Betrouwbare en integere overheid	24.491	29.367	26.991	22.909	22.713	22.204
Totaal 8 Provincie midden in de samenleving	31.039	71.639	28.353	24.427	22.961	22.452
9 Financiën en overhead						
9.1 Overhead						
9.1.1 Overhead	58.211	64.950	66.652	65.422	64.783	64.488
Totaal 9.1 Overhead	58.211	64.950	66.652	65.422	64.783	64.488
9.2 Algemene financiën						
9.2.1 Opcenten motorrijtuigenbelasting	754	96	0	0	0	0
9.2.2 Provinciefonds	12	0	0	0	0	0
9.2.3 Dividenden	11	67	0	0	0	0
9.2.4 Rente	881	900	912	865	821	776
9.2.5 Stelposten en overige financiën	-14.306	-8.842	-2.548	10.777	21.147	35.031
9.2.6 Onvoorzien	0	2.211	2.263	2.500	2.500	2.500
Totaal 9.2 Algemene financiën	-12.648	-5.566	627	14.142	24.468	38.307

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal 9 Financiën en overhead	45.563	59.384	67.279	79.564	89.251	102.795
Totaal Lasten	645.802	781.934	634.657	514.496	498.338	498.806
Baten						
1 Perspectief voor het landelijk gebied						
1.1 Natuur en landschap						
1.1.1 Natuur, biodiversiteit en fauna	6.174	13.974	8.420	8.673	103	103
1.1.2 Limburgs programma Landelijk Gebied	16.020	62.318	1.859	2.467	873	0
1.1.3 Landschap	951	823	854	275	275	0
Totaal 1.1 Natuur en landschap	23.145	77.115	11.132	11.415	1.251	103
1.3 Water						
1.3.1 Waterbeheer en waterkwaliteit regionaal systeem	14.807	10.295	6.953	1.417	1.417	1.417
1.3.2 Waterveiligheid Maas	61	0	0	0	0	0
1.3.4 Waterveiligheid en Ruimte Limburg (WRL)	0	14.458	0	0	0	0
Totaal 1.3 Water	14.867	24.753	6.953	1.417	1.417	1.417
Totaal 1 Perspectief voor het landelijk gebied	38.012	101.869	18.086	12.832	2.668	1.520
2 Samen leven en bestaanszekerheid						
2.2 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen						
2.2.1 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen	265	0	0	0	0	0
Totaal 2.2 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen	265	0	0	0	0	0
Totaal 2 Samen leven en bestaanszekerheid	265	0	0	0	0	0
3 Werken aan de toekomstige economie						

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
3.1 Vestigingsklimaat van morgen						
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	888	184	0	0	0	0
3.1.3 Maastricht Aachen Airport	589	621	4.113	621	621	621
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	1.477	805	4.113	621	621	621
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven						
3.2.2 Brightlands	4.754	1.900	2.080	2.319	2.544	2.544
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	4.754	1.900	2.080	2.319	2.544	2.544
3.3 Een gezonde arbeidsmarkt						
3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt	618	606	1.090	581	581	581
Totaal 3.3 Een gezonde arbeidsmarkt	618	606	1.090	581	581	581
3.4 Verduurzaming en circulaire economie						
3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie	446	438	147	103	59	59
Totaal 3.4 Verduurzaming en circulaire economie	446	438	147	103	59	59
3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg						
3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	0	0	0	0	0	0
Totaal 3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	0	0	0	0	0	0
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	7.294	3.749	7.430	3.623	3.805	3.805
4 Nieuwe energie en leefmilieu						

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
4.1 Nieuwe energie						
4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	4.449	10.965	5.783	279	279	0
4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.	764	2.188	1.082	0	0	0
Totaal 4.1 Nieuwe energie	5.214	13.153	6.864	279	279	0
4.2 Gezond en veilig leefmilieu						
4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu	4.991	231	0	0	0	0
4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	1.565	2.583	2.528	2.508	2.363	2.363
Totaal 4.2 Gezond en veilig leefmilieu	6.556	2.814	2.528	2.508	2.363	2.363
Totaal 4 Nieuwe energie en leefmilieu	11.770	15.967	9.393	2.786	2.642	2.363
5 Leefbare steden en dorpen						
5.1 Leefbare steden en dorpen						
5.1.2 Toekomstbestendige woonruimte	1.996	888	614	0	0	0
5.1.3 Kwaliteit met minder ruimte	4.694	5.578	2.426	2.426	2.426	2.426
5.1.4 Bodem en ondergrond	4.146	2.601	2.601	2.601	2.601	2.601
Totaal 5.1 Leefbare steden en dorpen	10.836	9.067	5.641	5.027	5.027	5.027
Totaal 5 Leefbare steden en dorpen	10.836	9.067	5.641	5.027	5.027	5.027
6 Cultuur en erfgoed voor iedereen						
6.1 Cultuur						
6.1.1 Cultuur	4.070	4.076	4.076	4.076	3.743	3.743
Totaal 6.1 Cultuur	4.070	4.076	4.076	4.076	3.743	3.743
6.2 Erfgoed						

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
6.2.1 Erfgoed, monumenten en archeologie	1.939	1.959	1.939	1.939	1.939	1.939
Totaal 6.2 Erfgoed	1.939	1.959	1.939	1.939	1.939	1.939
Totaal 6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	6.009	6.035	6.015	6.015	5.682	5.682
7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg						
7.1 Mobiliteit en bereikbaarheid						
7.1.1 Mobiliteitsvisie en uitvoeringsprogramma	1.908	4.667	4.021	1.150	567	0
Totaal 7.1 Mobiliteit en bereikbaarheid	1.908	4.667	4.021	1.150	567	0
7.2 Openbaar vervoer en wegbeheer						
7.2.1 Infrastructuur	1.280	957	981	981	981	981
7.2.2 Openbaar vervoer	57.745	22.151	22.259	22.259	22.259	22.259
Totaal 7.2 Openbaar vervoer en wegbeheer	59.025	23.108	23.240	23.240	23.240	23.240
7.3 Limburg nationaal en internationaal verbonden						
7.3.1 Limburg nationaal en internationaal verbonden	2.880	6.640	420	9.000	0	0
Totaal 7.3 Limburg nationaal en internationaal verbonden	2.880	6.640	420	9.000	0	0
Totaal 7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg	63.813	34.415	27.681	33.390	23.806	23.240
8 Provincie midden in de samenleving						
8.1 Regiodeals						
8.1.1 Regiodeals	3.894	23.055	835	949	0	0
Totaal 8.1 Regiodeals	3.894	23.055	835	949	0	0
8.2 Betrouwbare en integere overheid						
8.2.1 Bestuurlijke verhoudingen	88	66	59	59	59	59

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
8.2.3 Coördinatie internationalisering en Euregio Maas-Rijn	251	660	588	627	576	256
8.2.4 Externe relaties en Public Affairs	0	-6	0	0	0	0
8.2.5 Rijkstaken CdK en Weerbare Overheid	1.062	191	191	191	191	6
Totaal 8.2 Betrouwbare en integere overheid	1.401	910	838	877	825	321
Totaal 8 Provincie midden in de samenleving	5.295	23.965	1.673	1.826	825	321
9 Financiën en overhead						
9.1 Overhead						
9.1.1 Overhead	1.254	1.024	967	967	967	967
Totaal 9.1 Overhead	1.254	1.024	967	967	967	967
9.2 Algemene financiën						
9.2.1 Opcenten motorrijtuigenbelasting	129.344	142.406	148.345	153.166	157.455	161.942
9.2.2 Provinciefonds	284.615	265.465	273.842	281.007	292.271	290.631
9.2.3 Dividenden	22.308	16.368	16.420	16.420	16.420	16.420
9.2.4 Rente	31.757	25.488	26.422	20.096	18.063	15.894
9.2.5 Stelposten en overige financiën	-1.918	0	0	0	0	0
Totaal 9.2 Algemene financiën	466.106	449.728	465.029	470.689	484.209	484.887
Totaal 9 Financiën en overhead	467.360	450.752	465.996	471.656	485.176	485.854
Totaal Baten	610.655	645.819	541.914	537.156	529.631	527.812
Saldo van baten en lasten	-35.148	-136.115	-92.743	22.660	31.293	29.006
Stortingen in reserves						
1 Perspectief voor het landelijk gebied						
1.1 Natuur en landschap						
1.1.1 Natuur, biodiversiteit en fauna	0	0	0	0	0	0
1.1.2 Limburgs programma Landelijk Gebied	0	0	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal 1.1 Natuur en landschap	0	0	0	0	0	0
1.3 Water						
1.3.1 Waterbeheer en waterkwaliteit regionaal systeem	618	0	0	0	0	0
1.3.2 Waterveiligheid Maas	1.135	0	0	0	0	0
Totaal 1.3 Water	1.753	0	0	0	0	0
Totaal 1 Perspectief voor het landelijk gebied	1.753	0	0	0	0	0
2 Samen leven en bestaanszekerheid						
2.1 Sociale agenda						
2.1.1 Sociale agenda	132	0	0	0	0	0
Totaal 2.1 Sociale agenda	132	0	0	0	0	0
2.2 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen						
2.2.1 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen	689	0	0	0	0	0
Totaal 2.2 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen	689	0	0	0	0	0
Totaal 2 Samen leven en bestaanszekerheid	821	0	0	0	0	0
3 Werken aan de toekomstige economie						
3.1 Vestigingsklimaat van morgen						
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	184	15.295	0	0	0	0
3.1.3 Maastricht Aachen Airport	5.870	7.031	0	0	0	0
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	6.053	22.326	0	0	0	0
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven						

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	0	12.458	0	0	3.000	3.000
3.2.2 Brightlands	7.324	8.059	8.059	6.759	6.759	0
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	7.324	20.517	8.059	6.759	9.759	3.000
3.3 Een gezonde arbeidsmarkt						
3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt	6	0	509	0	0	0
Totaal 3.3 Een gezonde arbeidsmarkt	6	0	509	0	0	0
3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg						
3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	118	0	0	0	0	0
Totaal 3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	118	0	0	0	0	0
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	13.502	42.843	8.568	6.759	9.759	3.000
4 Nieuwe energie en leefmilieu						
4.1 Nieuwe energie						
4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	9.000	0	0	0	0	0
4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.	0	400	0	0	0	0
Totaal 4.1 Nieuwe energie	9.000	400	0	0	0	0
Totaal 4 Nieuwe energie en leefmilieu	9.000	400	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
5 Leefbare steden en dorpen						
5.1 Leefbare steden en dorpen						
5.1.1 Leefbare steden en dorpen	157	0	0	0	0	0
5.1.2 Toekomstbestendige woonruimte	50.000	0	0	0	0	0
5.1.3 Kwaliteit met minder ruimte	6.135	0	0	0	0	0
5.1.4 Bodem en ondergrond	756	295	0	0	0	0
Totaal 5.1 Leefbare steden en dorpen	57.048	295	0	0	0	0
Totaal 5 Leefbare steden en dorpen	57.048	295	0	0	0	0
6 Cultuur en erfgoed voor iedereen						
6.2 Erfgoed						
6.2.1 Erfgoed, monumenten en archeologie	450	0	0	0	0	0
Totaal 6.2 Erfgoed	450	0	0	0	0	0
Totaal 6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	450	0	0	0	0	0
7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg						
7.1 Mobiliteit en bereikbaarheid						
7.1.1 Mobiliteitsvisie en uitvoeringsprogramma	2.454	0	0	0	0	0
Totaal 7.1 Mobiliteit en bereikbaarheid	2.454	0	0	0	0	0
7.2 Openbaar vervoer en wegbeheer						
7.2.1 Infrastructuur	0	0	0	0	0	0
7.2.2 Openbaar vervoer	1.807	0	0	0	0	0
Totaal 7.2 Openbaar vervoer en wegbeheer	1.807	0	0	0	0	0
7.3 Limburg nationaal en internationaal verbonden						

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
7.3.1 Limburg nationaal en internationaal verbonden	2.300	0	0	0	0	0
Totaal 7.3 Limburg nationaal en internationaal verbonden	2.300	0	0	0	0	0
Totaal 7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg	6.561	0	0	0	0	0
9 Financiën en overhead						
9.1 Overhead						
9.1.1 Overhead	26	0	0	0	0	0
Totaal 9.1 Overhead	26	0	0	0	0	0
9.2 Algemene financiën						
9.2.5 Stelposten en overige financiën	101.596	198.998	6.442	2.852	75	0
Totaal 9.2 Algemene financiën	101.596	198.998	6.442	2.852	75	0
Totaal 9 Financiën en overhead	101.621	198.998	6.442	2.852	75	0
Totaal Stortingen in reserves	190.755	242.536	15.010	9.611	9.834	3.000
Onttrekkingen aan reserves						
1 Perspectief voor het landelijk gebied						
1.1 Natuur en landschap						
1.1.1 Natuur, biodiversiteit en fauna	4.444	1.135	847	177	161	161
1.1.2 Limburgs programma Landelijk Gebied	3.041	1.134	1.489	1.423	200	0
1.1.3 Landschap	345	213	182	60	0	0
Totaal 1.1 Natuur en landschap	7.830	2.482	2.519	1.661	361	161
1.3 Water						
1.3.1 Waterbeheer en waterkwaliteit regionaal systeem	237	235	1.798	0	0	0
1.3.2 Waterveiligheid Maas	2.395	3.000	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
1.3.3 Bodemvitalisering	486	454	390	0	0	0
Totaal 1.3 Water	3.118	3.689	2.188	0	0	0
Totaal 1 Perspectief voor het landelijk gebied	10.948	6.171	4.707	1.661	361	161
2 Samen leven en bestaanszekerheid						
2.1 Sociale agenda						
2.1.1 Sociale agenda	3.337	4.680	2.517	0	0	0
Totaal 2.1 Sociale agenda	3.337	4.680	2.517	0	0	0
2.2 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen						
2.2.1 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen	926	6.935	8.542	0	0	0
Totaal 2.2 Krachtige gemeenschappen in wijken en dorpen	926	6.935	8.542	0	0	0
2.3 Sport en bewegen						
2.3.1 Sport en bewegen	251	318	250	0	0	0
Totaal 2.3 Sport en bewegen	251	318	250	0	0	0
Totaal 2 Samen leven en bestaanszekerheid	4.514	11.932	11.309	0	0	0
3 Werken aan de toekomstige economie						
3.1 Vestigingsklimaat van morgen						
3.1.1 Vestigingsklimaat van morgen	2.012	19.975	1.963	100	100	0
3.1.3 Maastricht Aachen Airport	19.262	7.259	80	0	0	0
Totaal 3.1 Vestigingsklimaat van morgen	21.274	27.234	2.043	100	100	0
3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven						
3.2.1 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	7.137	22.918	6.046	11	3.005	3.000
3.2.2 Brightlands	4.799	9.222	5.982	4.415	4.164	750

Begroting en meerjarenraming

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
3.2.3 Einstein Telescope	0	0	4.420	1.088	450	0
Totaal 3.2 Innovaties voor de maatschappelijke opgaven	11.936	32.140	16.448	5.514	7.619	3.750
3.3 Een gezonde arbeidsmarkt						
3.3.1 Een gezonde arbeidsmarkt	2.041	5.481	945	0	0	0
Totaal 3.3 Een gezonde arbeidsmarkt	2.041	5.481	945	0	0	0
3.4 Verduurzaming en circulaire economie						
3.4.1 Verduurzaming en circulaire economie	1.481	4.367	1.224	124	65	54
Totaal 3.4 Verduurzaming en circulaire economie	1.481	4.367	1.224	124	65	54
3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg						
3.5.1 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	1.595	4.245	3.212	237	7	0
Totaal 3.5 Gezonde toekomst voor de land- en tuinbouw in Limburg	1.595	4.245	3.212	237	7	0
Totaal 3 Werken aan de toekomstige economie	38.327	73.466	23.872	5.974	7.791	3.804
4 Nieuwe energie en leefmilieu						
4.1 Nieuwe energie						
4.1.1 Energie infrastructuur & ruimtelijke inbedding en verduurzaming industrie en bedrijventerreinen	28.009	200	0	0	0	0
4.1.2 Verduurzaming gebouwde omgeving & warmte en grootschalige opwek.	0	8.300	0	0	0	0

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal 4.1 Nieuwe energie	28.009	8.500	0	0	0	0
4.2 Gezond en veilig leefmilieu						
4.2.1 Gezond en veilig leefmilieu	160	550	290	0	0	0
4.2.2 Vergunningen, toezicht en handhaving	26	110	0	0	0	0
Totaal 4.2 Gezond en veilig leefmilieu	186	660	290	0	0	0
Totaal 4 Nieuwe energie en leefmilieu	28.195	9.160	290	0	0	0
5 Leefbare steden en dorpen						
5.1 Leefbare steden en dorpen						
5.1.1 Leefbare steden en dorpen	3.337	18.912	5.924	0	0	0
5.1.2 Toekomstbestendige woonruimte	1.211	4.882	1.000	0	0	0
5.1.3 Kwaliteit met minder ruimte	1.216	263	317	0	0	0
5.1.4 Bodem en ondergrond	3.361	208	2.524	60	60	60
Totaal 5.1 Leefbare steden en dorpen	9.125	24.265	9.765	60	60	60
Totaal 5 Leefbare steden en dorpen	9.125	24.265	9.765	60	60	60
6 Cultuur en erfgoed voor iedereen						
6.1 Cultuur						
6.1.1 Cultuur	6.162	6.317	5.148	1.944	794	794
Totaal 6.1 Cultuur	6.162	6.317	5.148	1.944	794	794
6.2 Erfgoed						
6.2.1 Erfgoed, monumenten en archeologie	2.732	7.285	3.587	100	100	0
Totaal 6.2 Erfgoed	2.732	7.285	3.587	100	100	0
Totaal 6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	8.894	13.602	8.735	2.044	894	794
7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg						

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
7.1 Mobiliteit en bereikbaarheid						
7.1.1 Mobiliteitsvisie en uitvoeringsprogramma	7.118	4.388	8.810	2.106	3.900	0
Totaal 7.1 Mobiliteit en bereikbaarheid	7.118	4.388	8.810	2.106	3.900	0
7.2 Openbaar vervoer en wegbeheer						
7.2.1 Infrastructuur	8.322	721	721	721	721	721
7.2.2 Openbaar vervoer	2.107	2.307	0	0	0	0
Totaal 7.2 Openbaar vervoer en wegbeheer	10.429	3.028	721	721	721	721
7.3 Limburg nationaal en internationaal verbonden						
7.3.1 Limburg nationaal en internationaal verbonden	2.300	0	4.000	0	0	0
Totaal 7.3 Limburg nationaal en internationaal verbonden	2.300	0	4.000	0	0	0
Totaal 7 Een bereikbaar en toegankelijk Limburg	19.847	7.416	13.532	2.827	4.621	721
8 Provincie midden in de samenleving						
8.1 Regiodeals						
8.1.1 Regiodeals	0	17.238	278	316	0	0
Totaal 8.1 Regiodeals	0	17.238	278	316	0	0
8.2 Betrouwbare en integere overheid						
8.2.1 Bestuurlijke verhoudingen	0	321	1.634	0	0	0
8.2.4 Externe relaties en Public Affairs	75	903	750	0	0	0
Totaal 8.2 Betrouwbare en integere overheid	75	1.225	2.384	0	0	0
Totaal 8 Provincie midden in de samenleving	75	18.463	2.662	316	0	0
9 Financiën en overhead						
9.1 Overhead						

Begroting en meerjarenraming

Exploitatie	Realisatie 2025	Begroting 2026 na wijziging	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
9.1.1 Overhead	3.236	2.106	1.838	226	23	0
Totaal 9.1 Overhead	3.236	2.106	1.838	226	23	0
9.2 Algemene financiën						
9.2.5 Stelposten en overige financiën	188.044	251.622	81.637	14.550	4.774	776
Totaal 9.2 Algemene financiën	188.044	251.622	81.637	14.550	4.774	776
Totaal 9 Financiën en overhead	191.280	253.727	83.475	14.776	4.796	776
Totaal Onttrekkingen aan reserves	311.206	418.204	158.346	27.658	18.523	6.315
Saldo mutatie reserves	120.450	175.668	143.336	18.047	8.689	3.315
Resultaat	85.303	39.553	50.592	40.707	39.983	32.321

Toelichting per programma

Over het algemeen ontstaan de verschillen in de jaarcijfers door incidentele beleidsmiddelen en fasering van projecten. In algemene zin zijn de lasten in de periode 2025-2027 incidenteel hoger van aard. Na 2027 nemen de lasten af, vanwege het einde van deze statenperiode. In algemene zin zien we in het lopende en volgende jaar altijd een piek in de begroting. Dit wordt vooral veroorzaakt door het incidentele karakter van overboekingsvoorstellen en faseringseffecten. De aanwendungen van de reserves hebben vooral betrekking op inzet van de bestemmingsreserves, gekoppeld aan de lasten in de begroting. Hieronder rapporteren wij de belangrijkste verschillen in de lasten en baten en de stortingen in de reserves tussen de jaren (2025 - 2026 - 2027):

1. Perspectief voor het landelijk gebied:

De grootste verschillen in de lasten worden veroorzaakt door incidentele subsidieregelingen en tijdelijke SPUK-middelen. Het betreft met name de RPML MGB-subsidieregeling (€ 20,27 mln. in 2026), ANLB GLB/NSP (€ 3,45 mln. in 2025, € 19,67 mln. in 2026 en € 10,69 mln. in 2027) en Beheerplannen uitvoering maatregelen (€ 0,11 mln. in 2025, -€ 3,21 mln. in 2026 en € 11,79 mln. in 2027). Daarnaast is sprake van een meerjarige oploop bij natuurgebied SVNL van € 9,85 mln. in 2025 naar € 13,31 mln. in 2027. Een belangrijk deel van de verschillen hangt samen met SPUK-middelen, waaronder de natuursubsidieregeling, Deltaplan Hoge Zandgronden, subsidies waterveiligheid 24-26, klimaatadaptatie en het aanvalsplan waterkwaliteit.

De verschillen in de baten hebben met name betrekking op de inzet van de specifieke uitkeringen.

De stortingen in de reserves in 2025 hebben betrekking op de vorming van AROV-budgetten inzake Waterveiligheid Maas (€ 1,13 mln.) en de toevoeging aan de egaliserende reserve grondwaterbeheer (€ 0,62 mln.).

2. Samen leven en bestaanszekerheid:

De verschillen in de lasten worden vooral verklaard door de oplopende reeks voor de gebiedsgerichte wijkaanpak, van nihil in 2025 naar € 3,00 mln. in 2026 en € 7,00 mln. in 2027. Daarnaast is bij Veilige, kansrijke en gezonde jeugd en de ondersteuningsstructuur sport sprake van een piek in 2026, waarna de geraamde lasten in 2027 afnemen. Tevens zijn enkele incidentele posten zichtbaar, waaronder Amendement Limburg gezond vooruit in 2026 en De Lijn in 2027, terwijl het gratis bibliotheeklidmaatschap uitsluitend in 2025 voorkomt.

In de baten zijn er geen relevante verschillen.

3. Werken aan een toekomstbestendige economie:

De verschillen worden met name veroorzaakt door de sterke afname van de kapitaallasten 'reserve SIS' en de inzet op enkele incidentele posten, waaronder de Strategische Euroregionale AI-alliantie en de SPUK ontsluiting Maastricht Aachen Airport in 2027. Daarnaast is bij meerdere economische en innovatiegerichte posten sprake van een piek in 2026, zoals Talent charter, ET actielijn majeure projecten en innovatieve bedrijvigheid herontwikkeling, waarna de geraamde lasten in 2027 afnemen.

De baten in 2027 zijn incidenteel hoger vanwege de SPUK ontsluiting MAA. Daarnaast ontvangen wij vanaf 2026 structureel dividend inzake de Chemelot Campus vastgoed van ruim € 2 mln. In 2025 waren de baten incidenteel hoger door vrijval van voorzieningen.

In 2026 zijn er een aantal incidentele toevoegingen aan de risicoreserve SIS ter hoogte van € 10 mln. Daarnaast wordt € 2,46 mln. toegevoegd aan de egaliserende reserve voor meerjarige projectsubsidies.

4. Nieuwe energie en leefmilieu:

De verschillen in de lasten worden met name veroorzaakt door de incidentele post LEF toevoeging voorziening in 2025 en de inzet van nieuwe middelen voor energie en klimaat in 2026 en 2027. Daarnaast laat de provinciale bijdrage aan RUD-ZL/ODZL een structurele stijging zien ten opzichte van 2025, terwijl de post nazorg stortplaatsen vanaf 2026 volledig vervalt.

De baten nemen in 2026 zijn hoger dan in 2025 en 2027 door incidentele decentralisatie-uitkeringen en de SPUK CDOKE.

In 2025 heeft er een incidentele reservering plaatsgevonden t.b.v. LEF ter hoogte van € 9 mln.

5. Leefbare steden en dorpen:

De verschillen in de lasten worden met name veroorzaakt door de sterke inzet op LA gebiedsgerichte publieke initiatieven fysiek, met een piek in 2026 en een afname in 2027. Daarnaast nemen de lasten voor maatregelen na-ijl effect steenkoolwinning meerjarig toe, terwijl meerdere andere posten, waaronder de samenwerkingsagenda's, voorzieningen en de SPUK afvoer grondsanering, vanaf 2026 of 2027 vervallen.

In 2025 waren de baten incidenteel hoger voor vrijval van voorzieningen. En in 2026 houden we rekening met baten uit grondverkoop.

In 2025 is een nieuwe reserve ingesteld inzake Limburg Centraal ter hoogte van € 50 mln.

6. Cultuur en erfgoed voor iedereen:

De verschillen in de lasten worden met name veroorzaakt door de sterke stijging van de DU-uitkering restauratie rijksmonumenten en de oplopende lasten voor het Bonnefantenmuseum. Daarnaast is sprake van enkele meerjarig stijgende posten, zoals Limburgse taal en het groeiplan Noord-Midden Limburg, terwijl diverse andere posten incidenteel van aard zijn en slechts in één begrotingsjaar voorkomen.

In de baten zijn er geen aanmerkelijke verschillen.

7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg:

De verschillen in de lasten worden met name veroorzaakt door de Businesscase Maaslijn Arriva, de DU voor het verbeteren en op peil houden van het OV-aanbod en de OV-concessie 16-31 exploitatie. Daarnaast is sprake van meerdere incidentele projectposten, waaronder Rhombus-projecten, VDL/NEDCAR-gerelateerde lasten en SPUK-middelen, terwijl enkele posten richting 2027 verder oplopen, zoals kapitaallasten, verkeerseducatie en verduurzaming van de Chemelot MMC haven Stein.

In de baten kan de daling van 2025 naar 2026 met name worden verklaard uit de incidentele bijdrage aan de Maaslijn.

De toevoeging aan de reserves in 2025 betreft meerjarige projectsubsidies.

8. Provincie midden in de samenleving:

De verschillen in de lasten worden met name veroorzaakt door incidentele middelen uit de Regiodeal Midden-Limburg, in het bijzonder voor landschap (€ 6,09 mln. in 2026), onderwijs en kennis (€ 5,99 mln. in 2026 en € 0,57 mln. in 2027) en leefbare wijken (€ 3,80 mln. in 2026 en € 0,54 mln. in 2027). Daarnaast zijn er enkele posten die uitsluitend in 2025 voorkomen, zoals Center court voor gezondheid (€ 1,24 mln.) en Brightlands Next Generation Farming (€ 2,36 mln.). Tegelijkertijd worden Regiobranding Limburg (€ 0,22 mln. in 2025, € 1,72 mln. in 2026 en € 0,65 mln. in 2027) en GUN (€ 0,08 mln. in 2026 en € 1,40 mln. in 2027) vanaf 2026 zichtbaar dan wel oplopend geraamd.

De baten in 2026 zijn aanmerkelijk hoger dan in 2025 en 2026 als gevolg van de inkomsten uit de SPUK's inzake de regiodeal.

9. Financiën en overhead:

De verschillen in de lasten worden met name veroorzaakt door de afrekeningen voorgaand dienstjaar gerelateerd aan het rekeningsaldo, waarbij het negatieve saldo afneemt van -€ 14,00 mln. in 2025 naar -€ 9,00 mln. in 2026 en -€ 5,00 mln. in 2027. Daarnaast nemen de doorberekende personeelskosten structureel toe van € 32,14 mln. in 2025 naar € 34,21 mln. in 2026 en € 37,05 mln. in 2027. Het organisatie-ontwikkeltraject laat een piek zien in 2026 met € 3,34 mln., ten opzichte van € 1,06 mln. in 2025 en € 1,50 mln. in 2027. Verder zijn de reservering voor onvoorziene uitgaven vanaf 2026 zichtbaar (€ 2,21 mln. in 2026 en € 2,26 mln. in 2027) en de stelpost GLB/NSP uitsluitend in 2027 (€ 2,24 mln.)

De baten dalen in 2026 en 2027 ten opzichte van 2025 door lagere incidentele dividenden en rente-inkomsten.

De verschillen in de stortingen in de reserves worden met name veroorzaakt door faseringen waarbij de Algemene reserve de functie van overboekingsrekening heeft.

Nieuw beleid

Met **bestaand beleid** in financiële zin (volgens BBV) bedoelen we de budgetten en investeringskredieten die door Provinciale Staten al zijn goedgekeurd.

Dit betekent dat **nieuw beleid** alle besluiten van PS omvat vanaf de Voorjaarsrapportage 2026 (PS 26 juni 2026). De wijzigingen in de begroting uit de Najaarsrapportage 2026 en meicirculaire 2026 zijn nog niet definitief, omdat PS deze rapportage op 6 november 2026 behandelt, samen met de Programmabegroting 2027. Zoals beschreven in het hoofdstuk 'Financieel kader' van de begroting, bevat de programmabegroting de volgende financiële onderdelen:

- Ruimte-scheppende aanpassingen ontstaan door het bijwerken van bestaande begrotingsposten en door autonome ontwikkelingen, zoals indexering.
- Ruimte-vragende aanpassingen zijn besluiten van GS die zijn genomen tussen de Voorjaarsrapportage 2026 en deze Begroting 2027, inclusief de Najaarsrapportage 2026. Dit omvat ook het aanpassen en indexeren van budgetten.

Met "ruimte" bedoelen we de financiële ruimte in de begroting. De kosten voor ruimte-vragende voorstellen kunnen worden gedekt uit het begrotingsresultaat, algemene middelen of reserves.

Deze mutaties leveren de volgende wijzigingen op in de totale omvang van de baten en de lasten (excl. mutaties reserves) van de begroting.

€ x
1.000

Baten en lasten vóór mutaties reserves	2027		2028		2029		2030	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Bestaand beleid (ramingen tot en met de Najaarsrapportage 2026)	622.328	540.601	507.324	536.624	490.223	529.799	490.311	528.641
Nieuw beleid (mutaties ná Najaarsrapportage 2026)	12.330	1.313	7.172	532	8.115	-167	8.494	-829
Totaal lasten en baten	634.657	541.914	514.496	537.156	498.338	529.631	498.806	527.812

Mutaties reserves

De mutaties van de reserves maken deel uit van de meerjarige exploitatiebegroting:

- De stortingen in de reserves zijn geprogrammeerd conform besluitvorming over eerdere voorstellen, aangevuld met de nieuwe voorstellen zoals opgenomen in het financiële kader van deze begroting.
- De onttrekkingen maken deel uit van het dekkingsplan van de begroting en vinden plaats overeenkomstig de specifieke bestemming van de betreffende reserve.

Voor de uitoefening van het budgetrecht door Provinciale Staten is het belangrijk dat er inzicht wordt geboden in de stortingen en onttrekkingen van de provinciale reserves. In onderstaande tabel wordt per programma een specificatie gegeven van de mutaties in de reserves.

Programma	Reserve	Begroting 2027		Meerjarenraming					
		Lasten	Baten	L2028	B2028	L2029	B2029	L2030	B2030
1. Perspectief voor het landelijk gebied	Programmareserve Perspectief Landelijk Gebied	0	226	0	77	0	0	0	0
	Programmareserve onvoorziene uitgaven	0	10	0	0	0	0	0	0
	Algemene reserve (vrije deel)	0	768	0	200	0	200	0	0
	Reserve Natuur	0	300	0	0	0	0	0	0
	Reserve N2000	0	1.289	0	1.223	0	0	0	0
	Reserve DU Ooijen-Wanssum	0	161	0	161	0	161	0	161
	Programmareserve Water en bodem	0	1.890	0	0	0	0	0	0
	Reserve Waterveiligheid Limburg	0	0	0	0	0	0	0	0
	Reserve grondwaterbeheer	0	63	0	0	0	0	0	0
Totaal 1		0	4.707	0	1.661	0	361	0	161
2. Samen leven en bestaanszekerheid	Programmareserve Sociale Agenda	0	11.309	0	0	0	0	0	0
Totaal 2		0	11.309	0	0	0	0	0	0
3. Werken aan de toekomstige economie	Egalisatiereserve meerjarige projectsubsidies	0	1.820	0	638	0	0	0	0
	Risicoreserve financieel instrumentarium SIS	3.510	3.167	2.210	2.999	5.210	2.761	3.000	0
	Programmareserve Brightlands	4.550	2.700	4.550	1.400	4.550	1.400	0	750
	Programmareserve Onderwijs en Arbeidsmarkt	509	945	0	0	0	0	0	0
	Programmareserve Economie	0	9.210	0	250	0	173	0	54
	Programmareserve Landbouw	0	3.128	0	237	0	7	0	0
	Programmareserve Onvoorziene uitgaven	0	1.900	0	450	0	450	0	0
	Programmareserve Herontw. VDL en Natuurcompensatie	0	725	0	0	0	0	0	0
	Egalisatiereserve Programmakosten VDL-Nedcar	0	193	0	0	0	0	0	0
	Algemene reserve vrij deel (BFF)	0	0	0	0	0	3.000	0	3.000
Totaal 3		8.568	23.787	6.759	5.974	9.759	7.791	3.000	3.804
4. Nieuwe energie en leefmilieu	Programmareserve Energie	0	290	0	0	0	0	0	0
Totaal 4		0	290	0	0	0	0	0	0
5. Leefbare steden en dorpen	Programmareserve Leefbaarheid	0	5.924	0	0	0	0	0	0
	Programmareserve versted.budg. Limburg Centraal	0	1.000	0	0	0	0	0	0
	Reserve DU Naijl-effecten mijnbouw	0	2.524	0	60	0	60	0	60
	Programmareserve Onvoorziene uitgaven	0	317	0	0	0	0	0	0
Totaal 5		0	9.765	0	60	0	60	0	60
6. Cultuur en erfgoed voor iedereen	Bruteringsreserve Limburgs Museum	0	187	0	95	0	87	0	87

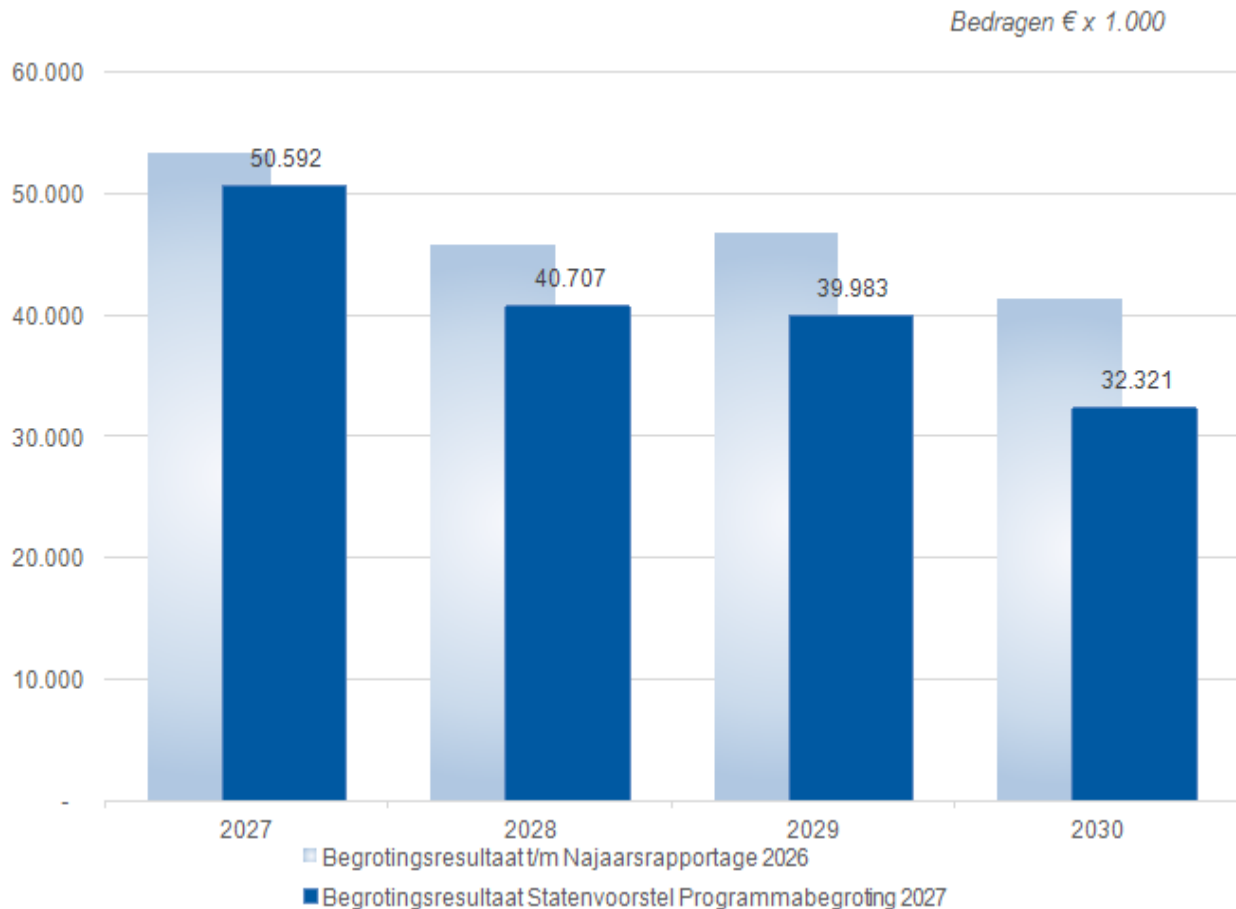
Begroting en meerjarenraming

Programma	Reserve	Begroting 2027		Meerjarenraming					
	Bruteringsreserve prov. gebouwen	0	82	0	0	0	0	0	0
	Bruteringsreserve Creative City	0	706	0	706	0	706	0	706
	Programmareserve Cultuur	0	3.855	0	1.142	0	0	0	0
	Programmareserve Monumenten, erfgoed, archeologie	0	3.805	0	100	0	100	0	0
	Programmareserve Sociale Agenda	0	100	0	0	0	0	0	0
Totaal 6		0	8.735	0	2.044	0	894	0	794
7. Een bereikbaar en toegankelijk Limburg	Programmareserve Bereikbaarheid	0	2.500	0	0	0	3.900	0	0
	Bruteringsreserve realisatie N280	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bruteringsreserve VDL Nedcar	0	0	0	0	0	0	0	0
	Reserve Bereikbaarheidsmiddelen	0	10.310	0	706	0	0	0	0
	Bruteringsreserve N270 Ooijen-Wanssum	0	721	0	721	0	721	0	721
	Egalisatiereserve meerjarige projectsubsidies	0	0	0	1.400	0	0	0	0
Totaal 7		0	13.532	0	2.827	0	4.621	0	721
8. Provincie midden in de samenleving	Programmareserve Onvoorziene uitgaven	0	750	0	0	0	0	0	0
	Programmareserve Bestuurlijke vernieuwing	0	1.634	0	0	0	0	0	0
	Programmareserve Regiodeals 5e en 6e tranche	0	278	0	316	0	0	0	0
Totaal 8		0	2.662	0	316	0	0	0	0
9. Financiën en overhead	Programmareserve Onvoorziene uitgaven	0	1.500	0	0	0	0	0	0
	Algemene reserve (egalit. jaarresultaten)	6.442	65.464	2.852	14.550	75	4.774	0	776
	Bruteringsreserve prov. gebouwen	0	112	0	0	0	0	0	0
	Reserve POB	0	204	0	204	0	0	0	0
	Algemene reserve (vrije deel)	0	10.100	0	0	0	0	0	0
	Algemene reserve (egal. coalitieakkoord)	0	5.826	0	0	0	0	0	0
	Reserve N2000	0	200	0	0	0	0	0	0
	Programmareserve Economie	0	48	0	0	0	0	0	0
	Programmareserve Landbouw	0	107	0	23	0	23	0	0
Totaal 9		6.442	83.560	2.852	14.776	75	4.796	0	776
Eindtotaal		15.010	158.346	9.611	27.658	9.834	18.523	3.000	6.315

Begrotingsresultaat 2027-2030

Begroting en meerjarenraming

In het Financieel kader, vooraan in de begroting, is reeds gedetailleerd inzicht gegeven in de ontwikkeling van het begrotingsresultaat. Daarom volstaan we nu met de grafische voorstelling ervan.

Doorwerking Najaarsrapportage 2026 naar begroting 2027 e.v.

Alle voorstellen leidend tot begrotingswijzigingen in 2026 en volgende begrotingsjaren zijn toegelicht en aan PS aangeboden ter vaststelling (budgetrecht PS) in de Najaarsrapportage 2026 (PS 6 november 2026). De meerjarige consequenties van deze voorstellen zijn per begrotingsprogramma samengevat in de onderstaande tabel. Deze mutaties maken deel uit van de cijfers van deze programmabegroting.

De onderstaande voorstellen uit de Najaarsrapportage 2026, hebben consequenties voor het begrotingsresultaat over de jaren 2027-2030:

- Programma 5 'Leefbare steden en dorpen': Motie 3270 Limburg eert mijnverleden jaarlijks € -0,04 mln.
- Programma 7 'Een bereikbaar en toegankelijk Limburg': Minder onderhoudslasten als gevolg van overdracht wegen (N556 Horst aan de Maas) jaarlijks € 0,08 mln.
- Programma 8 'Provincie midden in de samenleving': Ophoging fractievergoedingen o.b.v. indexaties jaarlijks € - 0,07mln.

- Programma 9 'Financiën en overhead':
 - Extra personele middelen faunaschade en faunaschadepreventie -€ 0,40 mln. jaarlijks t/m 2029.
 - Meicirculaire provinciefonds en prognose herijking provinciefonds leidt in 2027 tot een stijging van het resultaat met € 2,8 mln. terwijl dit voor de daaropvolgende jaren voor een daling zorgt (€ -5,00 mln. 2028, € -5,96 mln. 2029 en € -5,47 mln. 2030).
 - Daarnaast zorgen de bijgestelde renteopbrengsten op beleggingen tot stijgingen t/m 2029 (€ 7,31 mln. 2027, € 2,88 mln. 2028, € 1,55 mln. 2029) en een daling in 2030 (€ -1,46 mln.).
 - De herberekening van kapitaallasten leidt tot een jaarlijkse verbetering van het resultaat (€ 2,52 mln. 2027, € 2,55 mln. 2028, € 0,40 mln. 2029 en € 0,11 mln. 2030).
- De gevolgen van de nieuwe cao provincies 2026-2027 leidt tot een daling van het resultaat in 2027 met € -0,05 mln.

€ x 1.000

Begrotingsprogramma		Begroting 2027		Begroting 2028		Begroting 2029		Begroting 2030	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1	Perspectief voor het landelijk gebied	18.112	9.439	9.723	9.075	3.216	505	1.111	0
2	Samen leven en bestaanszekerheid	3.698	0	-10	0	-9	0	-9	0
3	Werken aan een toekomstbestendige economie	19.778	3.493	1.092	0	997	0	875	0
4	Nieuwe energie en leefmilieu	9.718	5.965	4.127	-312	1.269	-312	1.269	-312
5	Leefbare steden en dorpen	10.930	1.954	3.016	1.954	3.001	1.954	3.000	1.954
6	Cultuur en erfgoed voor iedereen	7.464	0	301	0	298	0	268	0
7	Een bereikbaar en toegankelijk Limburg	2.461	15.461	4.496	22.920	-1.911	13.920	-351	13.920
8	Provincie midden in de samenleving	2.701	835	934	949	-316	0	-315	0
9	Financiën en overhead	753	-3.207	-3.150	-15.452	-3.149	-17.741	-3.188	-20.259
Totaal baten lasten		75.615	33.939	20.529	19.133	3.396	-1.675	2.660	-4.698
	Mutatie reserves								
	Toevoeging aan reserves	3.618		2.455		0		0	
	Onttrekking aan reserves		56.135		2.506		-1.153		-3.100
Totaal ná mutatie reserves		79.233	90.074	22.984	21.639	3.396	-2.828	2.660	-7.798
	Resultaat	10.841		-1.345		-6.225		-10.458	
Totaal		90.074	90.074	21.639	21.639	-2.828	-2.828	-7.798	-7.798

Dwarsdoorsnede lasten Programmabegroting 2027

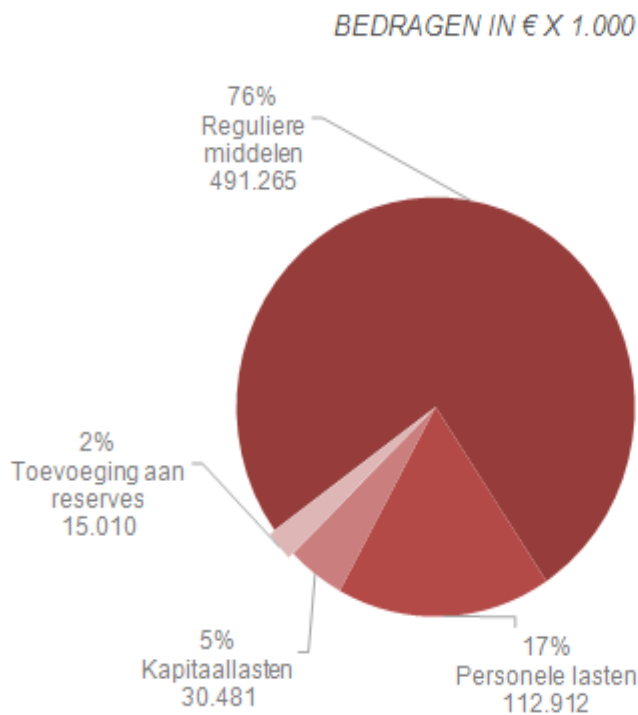
De programmabegroting heeft 9 begrotingsprogramma's, die zijn onderverdeeld in meerdere producten. Naast de beleidsindeling van de begroting maken we onderscheid in vier soorten budgetten:

- toegekende reguliere budgetten (programmamiddelen) o.a. opdrachten, subsidies, directe kosten;
- verdeelde personele lasten: verdeling van de formatie naar programma's en producten;

Begroting en meerjarenraming

- berekende kapitaallasten van de investeringen conform de afschrijvingstermijnen;
- toevoegingen aan de reserves: stortingen in de provinciale reserves ter dekking van de toekomstige uitgaven.

In onderstaande grafiek treft u de verdeling aan van de begrote lasten 2027.

Dwarsdoorsnede baten Programmabegroting 2027

In onderstaande grafiek is de verdeling van de begrote baten 2027 weergegeven. Deze is gerubriceerd naar de te onderscheiden baten-categorieën, inclusief aanwending van reserves. In deze categorieën zijn de grootste inkomstenbronnen voor de begroting van de Provincie opgenomen. Een aanzienlijk deel van de baten heeft het karakter van algemeen dekkingsmiddel. Dit zijn baten die vrij besteedbaar zijn. Hieronder vallen de opcenten MRB, provinciefonds, renteopbrengsten, dividenden en overige opbrengsten.

BEDRAGEN IN € X 1.000

